



از: سازمان وظیفه عمومی ناجا- معاونت مشمولان و امور معافیت ها- اداره تحصیلی

به: معاونت وظیفه عمومی فرماندهی انتظامی استان ها

موضوع: دستورالعمل جامع معافیت تحصیلی

سلام علیکم؛

### با صلوات بر محمد (ص) و آل محمد (ص)

با احترام، بدینوسیله دستورالعمل جامع معافیت تحصیلی برگرفته از قانون خدمت وظیفه عمومی، آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی مصوب هیئت محترم وزیران و تدابیر ابلاغی ستاد کل نیروهای مسلح برای اجرا به شرح ذیل ابلاغ می گردد. دستور فرمایید در جهت حسن اجرای آن دقت و اهتمام لازم معمول گردد.

#### فصل اول- کلیات

##### ۱- هدف:

الف) حسن اجرای ضوابط و مقررات معافیت های تحصیلی.

##### ۲- منظور:

الف) تشریح ضوابط آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی.

ب) شفاف سازی و تکمیل سایر ضوابط ادامه تحصیل مشمولان.

پ) ایجاد وحدت رویه و یکنواختی در اجرای مقررات.

ت) بهبود و ساماندهی فرآیندهای رسیدگی.

##### ۳- مفاهیم و اصطلاحات:

الف) مشمول: هر فرد ذکور ایرانی از اول ماهی که طی آن ماه به سن هجده سال تمام می رسد مشمول مقررات خدمت وظیفه عمومی است.

مثال: فردی متولد ۷۸/۰۲/۱۰ از تاریخ ۹۶/۰۲/۰۱ وارد سن مشمولیت شده است.

ب) دانش آموز: به فردی اطلاق می شود که برابر ضوابط و مقررات وزارت آموزش و پرورش در یکی از مدارس روزانه بزرگسالان یا آموزش از راه دور به تحصیل اشتغال دارد.

تبصره: افرادی که بصورت داوطلب آزاد مشغول به تحصیل هستند، در شمول معافیت تحصیلی دانش آموزی قرار ندارند.



پ) دانشجوی: به فردی اطلاق می شود که طبق مقررات وزارت خانه های علوم و بهداشت و سازمان مرکزی دانشگاه آزاد اسلامی در یکی از دانشگاه ها، مراکز و موسسات آموزش عالی دولتی یا غیر دولتی داخل و یا خارج از کشور مورد تأیید وزارتخانه های مذکور به تحصیل اشتغال دارد.

ت) طلبه: به فردی اطلاق می شود که برابر ضوابط و مقررات شورای عالی حوزه های علمیه، در یکی از حوزه های علمیه یا مدارس علوم دینی به تحصیل اشتغال دارد.

ج) دانشگاه ها: کلیه دانشگاه ها، مراکز و موسسات آموزش عالی دولتی یا غیردولتی مورد تأیید وزارتخانه های علوم، بهداشت سازمان مرکزی دانشگاه آزاد اسلامی و یا آموزش و پرورش.

چ) سازمان: سازمان وظیفه عمومی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران و رده های هم نام در استان ها.

ح) وزارت علوم: وزارت علوم، تحقیقات و فناوری.

خ) وزارت بهداشت: وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.

د) قانون: قانون خدمت وظیفه عمومی مصوب ۱۳۶۳ و کلیه الحاقات و اصلاحات بعدی آن.

### فصل دوم- اجرا

#### بخش اول- معافیت تحصیلی دانش آموزی

##### الف- فرآیند درخواست و صدور معافیت تحصیلی:

۱- وزارت آموزش و پرورش می بایست فهرست مدارس را که دانش آموزان مشمول در آن به تحصیل اشتغال می یابند جهت اختصاص کد واحد آموزشی به همراه آدرس و شماره تلفن به تفکیک استان، شهرستان و نواحی، تعیین شهری، روستایی و عشایری بودن مدارس به سازمان اعلام نماید.

۲- مدارس باید قبل از ثبت نام برای هر سال تحصیلی، وضعیت دانش آموزان مشمول را بررسی و در صورتی که به سن مشمولیت رسیده و واجد شرایط ادامه تحصیل باشند، با تکمیل «برگ درخواست معافیت تحصیلی دانش آموزی» که شامل مشخصات مشمول، پایه، سال تحصیلی و کد واحد آموزشی می باشد، آنان را برای اخذ معافیت تحصیلی به دفاتر خدمات الکترونیک انتظامی (پلیس+۱۰) هدایت نمایند. (پیوست شماره ۱)

تبصره: مدارس بایستی در طول تحصیل دانش آموزانی که به سن مشمولیت می رسند را حداکثر ظرف مدت سه ماه جهت اخذ معافیت تحصیلی به دفاتر پلیس+۱۰ معرفی نمایند.



۱۴- مشمولانی که خارج از ضوابط و مقررات و یا به صورت غیر مجاز از کشور خارج شده باشند، نمی توانند از معافیت تحصیلی برخوردار شوند.

**بخش سوم- معافیت تحصیلی دانشجویان داخل کشور**

**الف- فرآیند درخواست و صدور معافیت تحصیلی:**

۱- پذیرش در دانشگاه مستلزم شرکت در آزمون سراسری نبوده و دانشگاه ها مجازند برابر ضوابطی که از سوی وزارت علوم، بهداشت یا سازمان مرکزی دانشگاه آزاد اسلامی تعیین می شود و همچنین رعایت مقررات و وظیفه عمومی نسبت به پذیرش دانشجو بدون آزمون سراسری در دانشگاه های مربوط نیز اقدام نمایند.

۲- دانشگاه ها موظفند مشمولانی را که در مقاطع مختلف دانشگاهی پذیرفته می شوند، با تکمیل برگه «درخواست معافیت تحصیلی دانشجویان» بدون خط خوردگی، برای اخذ معافیت تحصیلی به دفاتر خدمات الکترونیک انتظامی پلیس +۱۰ هدایت نمایند. (پیوست شماره ۴)

تبصره ۱: دفاتر خدمات الکترونیک انتظامی موظفند از پذیرش برگه درخواست معافیت تحصیلی که به صورت نافرمانی یا مخدوش باشد خودداری نمایند.

تبصره ۲: دانشگاه موظف است دانشجویانی را که قبل از سن مشمولیت به تحصیل اشتغال یافته اند، حداکثر ظرف سه ماه پس از ورود به سن مشمولیت، همانند دیگر دانشجویان مشمول برای اخذ معافیت تحصیلی به دفاتر خدمات الکترونیک انتظامی معرفی نماید.

۳- دفاتر خدمات الکترونیک انتظامی مکلفند ضمن کنترل و تطبیق مدارک دریافتی با محتویات مندرج در برگه درخواست معافیت تحصیلی، نسبت به ثبت مندرجات اعلامی در سامانه وظیفه عمومی اقدام و مجوز ثبت نام یا عدم موافقت با ثبت نام را به مشمول تحویل نمایند. در صورت عدم صدور معافیت تحصیلی و تقاضای مشمول جهت بررسی مجدد، وی می تواند درخواست توجیه عدم صدور معافیت تحصیلی در دفتر پلیس +۱۰ ثبت نموده، تا بررسی های لازم توسط کارشناس وظیفه عمومی معمول و در صورت احراز شرایط معافیت تحصیلی صادر گردد.

۴- مشمول موظف است مجوز ثبت نام را به دانشگاه تحویل و اقدام به ثبت نام نماید.

تبصره: معاونت وظیفه عمومی استان باید نسبت به اخذ اصل برگه های معافیت تحصیلی هولوگرام دار که به صورت متمرکز چاپ می شود از طریق فاوای سازمان پیگیری و دریافت نموده و حداکثر تا قبل از پایان نیمسال اول تحصیلی به دانشگاه ها



تحویل گردد. (معاونت استان پیگیری های لازم را تا حصول نتیجه از فاوای سازمان معمول داشته و در صورت نیاز با معاونت مشمولان نیز مکاتبه و پیگیری نماید).

۵- معاونت وظیفه عمومی شهرستان بصورت هفته ای سوابق یا مدارک تحصیلی دانشجویان را از دفاتر خدمات الکترونیک انتظامی پلیس +۱۰ اخذ و در اسرع وقت ضمن بررسی و اعمال کنترل های لازم، نسبت به تأیید معافیت تحصیلی اقدام نمایند. ضمناً بایستی پرونده های دریافتی حداقل به مدت ۶ ماه نگهداری گردد.

تبصره ۱: معاونت وظیفه عمومی هر شهرستان در اسرع وقت ضمن کنترل درخواست های معافیت تحصیلی و تطبیق مدارک دانشجو با سامانه جامع وظیفه عمومی و همچنین اطمینان از صحت ثبت مندرجات، نسبت به تأیید معافیت تحصیلی و یا ابطال درخواست های مغایر با ضوابط و مقررات اقدام نماید. طوری که حداکثر تا قبل از شروع امتحانات پایان نیمسال اول تحصیلی نسبت به تعیین تکلیف مجوزهای صادره از دفاتر پلیس +۱۰ در سامانه اقدام نمایند.

تبصره ۲: مجوزها و یا معافیت های تحصیلی که به علت خطای سیستمی یا ثبت اشتباهی اطلاعات بوده، وظیفه عمومی شهرستان موظف است ضمن ابطال درخواست مربوط، مراتب عدم صدور مجوز ادامه تحصیل و فاقد شرایط بودن دانشجو را کتباً بصورت اقدام سریع از طریق پیک به دانشگاه مربوط اعلام و رسید دریافت نموده و از ادامه تحصیل دانشجو قبل از اتمام نیمسال اول تحصیلی ممانعت بعمل آورد.

تبصره ۳: ضمناً در صورت اثبات تخلف دفاتر پلیس +۱۰، مراتب را جهت طرح در کمیته مربوط به فاوای استان منعکس و نتیجه را به مرکز عملیات مشمولان گزارش نماید. اشکالات سامانه ای نیز بصورت دقیق به معاونت مشمولان اعلام تا با بررسی و پیگیری های لازم، از طریق اداره فاوا مرتفع گردد.

۶- دانشگاه موظف است معافیت تحصیلی دریافتی را در پرونده هر دانشجوی مشمول درج و قبل از امتحانات پایان نیمسال اول، از ادامه تحصیل دانشجویانی که معافیت تحصیلی برای آنان صادر نشده جلوگیری بعمل آورده و اسامی و مشخصات این قبیل دانشجویان را جهت تعیین تکلیف به معاونت وظیفه عمومی شهرستان مربوط ارسال نماید.

۷- برابر ماده (۲) آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی، مشمولان دارای مدرک دیپلم و پیش دانشگاهی و مشمولان فارغ التحصیل مقاطع دانشگاهی یا معادل آن در حوزه های علمیه، چنانچه در مهلت یکسال پس از فراغت از تحصیل در هر مقطع، براساس مقررات وزارتخانه های علوم و بهداشت در یکی از دانشگاه ها پذیرفته شوند، تا زمانی که وفق مواد (۳۳) و (۳۵) قانون به تحصیل اشتغال دارند، می توانند از معافیت تحصیلی استفاده نمایند.



تبصره ۱: برابر تبصره (۱) ماده (۳۴) قانون، مهلت معرفی دانشجویان حداکثر یک سال پس از تاریخ فراغت از تحصیل، انصراف از تحصیل، ترک تحصیل یا اخراج می باشد.

مثال) دانشجویی که در سنوات مجاز تحصیلی در تاریخ ۹۶/۴/۳۰ از دانشگاه فارغ التحصیل، انصراف، اخراج یا ترک تحصیل گردیده، آخرین مهلت معرفی وی ۹۷/۴/۳۰ خواهد بود. در صورت عدم معرفی، پس از تاریخ مذکور وارد غیبت خواهد شد. تبصره ۲: دارندگان برگه آماده به خدمت بدون غیبت که مهلت اعزام آنها سپری نشده باشد، در صورت داشتن سایر شرایط قانونی، می توانند برای تحصیل در مقطع بالاتر از معافیت تحصیلی استفاده نمایند. (برای این دسته از مشمولان در صورت نداشتن غیبت، شرط عدم گذشت بیش از یک سال از تاریخ فراغت مقطع قبلی وجود ندارد).

۸- برابر تبصره (۲) ماده (۳۵) قانون، ترخیص کارکنان وظیفه بدون غیبت اولیه در حین خدمت جهت ادامه تحصیل در مقاطع کارشناسی و بالاتر به جز در زمان های اضطراری و جنگ بلامانع است.

تبصره: ترخیص کارکنان وظیفه بدون غیبت اولیه در حین خدمت که بیش از یک سال از تاریخ فراغت آنان از مقطع قبلی سپری شده باشد، در صورت داشتن شرایط اخذ معافیت تحصیلی جهت ادامه تحصیل در مقاطع کارشناسی و بالاتر به جزء در زمان های اضطراری و جنگ، بلامانع است.

۹- به افراد ذیل معافیت تحصیلی دانشجویی تعلق نمی گیرد:

الف- مشمولانی که وارد غیبت شده اند.

ب- مشمولانی که قبلاً در همان مقطع تحصیلی فارغ التحصیل شده اند. (به عنوان مثال: فارغ التحصیل کارشناسی نمی تواند مجدداً در مقطع کارشناسی تحصیل کند).

پ- مشمولانی که از تاریخ فراغت مقطع متوسطه، بیش از یک سال تحصیلی سپری شده باشد.

تبصره: برای دارندگان برگه اعزام بدون غیبت اولیه، مشمولان وظیفه فاقد غیبت و یا مشمولان دارای معافیت موقت بدون غیبت، شرط عدم گذشت بیش از یکسال از تاریخ فراغت مقطع قبلی ملاک نمی باشد.

ت- دانشجویانی که از تاریخ فراغت یا انصراف آنها بیش از یک سال سپری شده باشد.

تبصره: برای دارندگان برگه اعزام بدون غیبت اولیه و مشمولان وظیفه فاقد غیبت یا مشمولان دارای معافیت موقت بدون غیبت، گذشت بیش از یکسال از تاریخ فراغت یا انصراف قبلی با رعایت سایر شرایط قانونی جهت اخذ معافیت تحصیلی بلامانع است.

ث- مشمولانی که پس از ابلاغ قانون جدید (یعنی از ۹۰/۸/۲۲ به بعد) بیش از یک بار انصراف از تحصیل داده باشند.



ج- دانشجویانی که پس از ورود به سن مشمولیت ترک تحصیل نموده یا از دانشگاه اخراج شده باشند. مگر اینکه با رعایت شرایط قانونی، اعاده به تحصیل شده باشند و یا وضعیت ترک تحصیل و اخراج آنان برابر مقررات اصلاح شده باشد.

چ- دانشجویانی که بعد از اتمام سقف سنوات اولیه، در سنوات ارفاقی یا مهلت معرفی از ادامه تحصیل انصراف داده باشند.

ح- مشمولان متعهد خدمت در سازمان های دولتی و شاغلین در نیروهای مسلح که قبل از انصراف، اخراج یا استعفا به تحصیل اشتغال می یابند، در شمول معافیت تحصیلی قرار ندارند.

خ- دانشجویانی که در مقطع تحصیلی کارشناسی پیوسته و بالاتر پذیرفته شده و به واسطه انصراف مدرک معادل خارج از سنوات اولیه مقطع پایین تر اخذ نموده اند. مثلاً دانشجویی که از مقطع کارشناسی پیوسته انصراف و مدرک معادل کاردانی اخذ نموده، نمی تواند تا پایان خدمت در مقاطع بالاتر از معافیت تحصیلی بهره مند شود، مگر آنکه در سقف سنوات تحصیلی اولیه مقطع کاردانی (یعنی ۲.۵ سال)، فارغ التحصیل شده باشد.

تبصره ۱: برابر تبصره ماده (۶) آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی، صدور معافیت تحصیلی برای ادامه تحصیل در مقطع کارشناسی و بالاتر پیوسته، در مورد فارغ التحصیلان کاردانی رشته هایی که با تایید وزارتخانه های علوم یا بهداشت، مقطع ناپیوسته ندارد بلامانع است. (بدون احتساب سنوات مقطع کاردانی) (لیست رشته ها متعاقباً اعلام خواهد شد).

تبصره ۲: دانشجویان انصرافی که با یک مقطع تحصیلی پایین تر فارغ التحصیل می گردند، به شرطی که در سنوات اولیه مقطع اخذ شده (همان مقطع پایین تر) فارغ التحصیل شده باشند، در این صورت صدور معافیت تحصیلی در مقطع ناپیوسته بالاتر بلامانع خواهد بود.

۱۰- مشمولانی که به استخدام نیروهای مسلح در آمده و در آموزشگاه ها و دانشگاه های ن.م به تحصیل و یا طی نمودن دوره های آموزشی مربوطه اشتغال یافته اند در شمول معافیت تحصیلی قرار نداشته و در صورت اخراج یا انصراف، اعم از ارادی یا غیر ارادی، از تاریخ وقوع، حداکثر شش ماه فرصت دارند که خود را برای رسیدگی به وضع مشمولیت به دفاتر خدمات الکترونیک انتظامی معرفی نمایند.

تبصره: در صورتی که این قبیل مشمولان پس از منفک شدن از نیروهای مسلح، بدون داشتن غیبت در دانشگاه ها پذیرفته شوند، در صورت داشتن سایر شرایط قانونی می توانند از معافیت تحصیلی برخوردار شوند.

۱۱- افراد ذیل برای تحصیل در دانشگاه، نیاز به اخذ معافیت تحصیلی ندارند:

الف- افرادی که به سن مشمولیت نرسیده اند تا زمان ورود به سن مشمولیت.

ب- افرادی که سن آنان بیش از ۵۰ سال تمام می باشد، مشروط به اینکه تغییر سن نداشته باشند.



پ- کارکنان نیروهای مسلح، این قبیل افراد در صورت ارائه گواهی اشتغال به خدمت به عنوان کارکنان نیروهای مسلح و ارایه موافقت نامه از رده نیروی انسانی سازمان خدمتی می توانند در دانشگاه ها ثبت نام نمایند.

ت- متعهدین خدمت در سازمان های دولتی، مادامی که به ایفای تعهد اشتغال دارند نیاز به اخذ معافیت تحصیلی نداشته و با شرایط زیر می توانند ادامه تحصیل نمایند:

۱) ارائه موافقت نامه از بالاترین مقام مسئول در سازمان مربوط می توانند ادامه تحصیل نمایند.

۲) ادامه تحصیل متعهدین خدمت در حین تعهد، برابر مقررات دستگاه با تعهد جدید بلامانع می باشد و مدت تحصیل این افراد جزء مدت تعهد محسوب نمی گردد.

۳) مدت تعهد آنان تابع ضوابط متعهدین خدمت سازمان ها خواهد بود.

۴) ضمن ثبت تعهد آنان در سامانه وظیفه عمومی، درخواست تحصیل در حین تعهد نیز در سامانه به ثبت رسیده باشد.

ث- آن دسته از طلاب علوم دینی در صورتی که مرکز مدیریت حوزه های علمیه تأیید نمایند که طلبه قادر است ضمن اشتغال به تحصیل در حوزه، به موازات آن در دانشگاه نیز تحصیل کند، که در این صورت باهمان معافیت تحصیلی حوزه، اشتغال به تحصیل وی در دانشگاه بلامانع است. این گونه دانشجویان برای ثبت نام در هر نیمسال تحصیلی باید موافقت نامه حوزه علمیه مربوط را ارائه نمایند.

ج- دارندگان کارت پایان خدمت هوشمند.

چ- دارندگان کارت معافیت دائم هوشمند، یا گواهی معافیت موقت هولوگرام دار به شرط نداشتن غیبت و صرفاً در مدت اعتبار آن.

۱۲- ترخیص سربازان حین خدمت برای اشتغال به تحصیل و برخورداری از معافیت تحصیلی برابر شرایط زیر می باشد:

الف- در مقطع کارشناسی و بالاتر پذیرفته شده باشند.

ب- بدون غیبت به خدمت اعزام شده باشد.

پ- در وضعیت فرار از خدمت قرار نداشته باشند.

ت- به سبب خدمت دارای پرونده مفتوح در مرجع قضایی نبوده باشند.

ث- وضعیت آنان در قواره بند (۹) این بخش قرار نداشته باشد.

تبصره: در صورت فرار از خدمت و یا داشتن پرونده مفتوح قضایی، پس از رسیدگی در مراجع قضایی و یگان خدمتی، ترخیص از خدمت مشمول وظیفه جهت ادامه تحصیل بلامانع خواهد بود.



۱۳- فرآیند ترخیص سربازان حین خدمت پذیرفته شده در دانشگاه به شرح زیر می باشد:

الف- مراجعه سرباز به دانشگاه محل پذیرش و دریافت برگه درخواست معافیت تحصیلی و ارائه آن به دفتر پلیس +۱۰ مستقر در شهرستان محل استقرار دانشگاه یا در مواقع ضروری به پلیس +۱۰ محل سکونت. (همراه داشتن گواهی اشتغال به خدمت الزامی است).

ب- ثبت درخواست معافیت تحصیلی توسط کاربر دفتر پلیس +۱۰ در سامانه. در این حالت چنانچه برابر کنترل سیستمی در سامانه دفاتر، سرباز حین خدمت واجد شرایط تحصیل باشد، مجوز ترخیص از خدمت توسط کاربر دفتر با عنوان یگان خدمتی سرباز صادر و با مهر دفتر تحویل وی می گردد.

پ- مراجعه سرباز به یگان خدمتی جهت تسویه حساب به منظور ترخیص از خدمت.

ت- ترخیص سرباز توسط یگان خدمتی و معرفی وی به دفتر پلیس +۱۰.

ث- مراجعه مشمول به دفتر پلیس +۱۰ و ارائه معرفی نامه صادره از یگان خدمتی به دفتر.

ج- توسط کاربر پلیس +۱۰ اطلاعات تکمیلی مشمول، جهت ثبت درخواست معافیت تحصیلی و همچنین ثبت ترخیص از خدمت و مدت خدمت انجام شده در سامانه درج گردیده و پس از آن برگ معافیت تحصیلی صادر شده و برای ارائه به دانشگاه تحویل مشمول می گردد.

۱۴- توجیه غیبت مشمولان غایبی که با حداکثر ۶ ماه غیبت در دانشگاه پذیرفته می شوند، در صورت داشتن معاذیر موجه، صرفاً در چارچوب دستورالعمل توجیه غیبت مشمولان، از طریق معاونت و وظیفه عمومی استان اقدام می شود.

۱۵- چنانچه پس از صدور معافیت تحصیلی، مشخص گردد که اطلاعات مندرج در برگ درخواست معافیت تحصیلی اشتباه بوده و یا این که مشمول با کتمان حقیقت یا ارائه اطلاعات غلط، اقدام به دریافت معافیت تحصیلی کرده باشد، معافیت تحصیلی صادره باطل و با متخلفین برخورد قانونی صورت خواهد گرفت.

ب- ضوابط و مقررات تحصیلی دانشجویی:

۱- سنوات تحصیلی مشمولان در مقاطع مختلف دانشگاهی به شرح زیر است:

ردیف	مقطع تحصیلی	مدت معافیت تحصیلی
۱	کاردانی	۲/۵ سال
۲	کارشناسی ناپیوسته	۳ سال
۳	کارشناسی ارشد ناپیوسته	۳ سال
۴	کارشناسی پیوسته	۵ سال
۵	کارشناسی ارشد پیوسته	۶ سال
۶	دکتری پزشکی پیوسته	۸ سال
۷	دکتری تخصصی	۶ سال





تذکراً: سنوات تحصیلی فوق شامل دانشجویان ورودی مهر ۹۰ و بعد از آن می باشد.

تذکراً ۲: سنوات تحصیلی مشمولانی که در سن ۱۷ سالگی یا قبل از آن، در دانشگاه مشغول به تحصیل می گردند، از مهر ماه سال ورود به سن مشمولیت (از مهر ماه ۱۸ سالگی) و مشمولانی که در ۱۸ سالگی و یا بعد از آن شروع به تحصیل می نمایند، از همان تاریخ اعلامی از سوی دانشگاه (اول مهر یا اول بهمن) محاسبه می شود.

تذکراً ۳: دانشجویانی که در سنوات اولیه موفق به اتمام تحصیل نشوند، با موافقت کمیسیون موارد خاص دانشگاه و اعلام آن به دفتر پلیس +۱۰ شهرستان محل تحصیل، در صورت واجد شرایط شناخته شدن، حداکثر تا دو ترم مجوز سنوات ارفاقی بصورت مرحله ای برای آنان از طریق سامانه دفاتر صادر خواهد شد. در صورت وجود شرایط ادامه تحصیل در سنوات ارفاقی موضوع تبصره (۲) ماده (۲۳) قانون، دانشگاه ها موظفند حداکثر ظرف مدت ۳ ماه دانشجویان را جهت دریافت مجوز سنوات ارفاقی با تکمیل فرم درخواست سنوات تحصیلی ارفاقی، به دفتر پلیس +۱۰ هدایت نمایند. تاکید می گردد، امکان ثبت درخواست سنوات ارفاقی، حداکثر ۳ ماه پس از اتمام سنوات اولیه تحصیلی، توسط کاربران دفاتر پلیس +۱۰ امکان پذیر می باشد. (پیوست شماره ۶)

۲- دانشجویان مشمول در مقاطع مختلف، به شرطی می توانند از سنوات ارفاقی بهرمنند شوند که امکان فراغت از تحصیل طی مدت سنوات ارفاقی را داشته باشند، لذا در صورت دارا بودن شرایط زیر به صورت مرحله ای می توانند از ترم اول سنوات ارفاقی بهره مند شوند:

\* **کاردانی و کارشناسی ناپیوسته:** به شرط آنکه واحدهای درسی گذرانده شده حداقل ۴۰ واحد باشد.

\* **کارشناسی پیوسته:** به شرط آنکه تعداد واحدهای درسی گذرانده شده حداقل ۸۵ واحد باشد.

\* **کارشناسی ارشد ناپیوسته:** به شرط آنکه تعداد واحدهای درسی گذرانده شده حداقل ۱۸ واحد باشد.

\* **کارشناسی ارشد پیوسته:** به شرط آنکه تعداد واحدهای درسی گذرانده شده حداقل ۱۵۰ واحد باشد.

\* **دکترای پیوسته (حرفه ای):** به شرط آنکه تعداد واحدهای درسی گذرانده شده حداقل ۱۸۰ واحد باشد.

\* **دکترای تخصصی ناپیوسته:** به شرط آنکه تمامی واحدهای نظری را گذرانده و فقط دفاع از رساله باقی مانده باشد.

تذکراً: برای دانشجویانی که در مقطع کاردانی و کارشناسی ناپیوسته بیش از ۵۰ واحد، و در مقطع کارشناسی پیوسته بیش از ۱۰۰ واحد پاس کرده باشند، و در سایر مقاطع تعداد واحدهای تعیین شده در بالا را پاس کرده باشند، مجوز سنوات ارفاقی به صورت یک ساله صادر گردد.

تذکراً ۲: چنانچه واحدهای پاس شده در مقطع کاردانی و کارشناسی ناپیوسته بین ۴۰ تا ۵۰ واحد، و در مقطع کارشناسی پیوسته بین ۸۵ تا ۱۰۰ واحد باشد، در این صورت مجوز سنوات ارفاقی بصورت مرحله ای (یک ترم یک ترم و با لحاظ پیشرفت تحصیلی



مناسب به عبارت دیگر پاس کردن حداقل ۱۵ واحد در هر ترم) صادر گردد. از این مشمولان تعهد کتبی برابر فرم تعهد نامه رسمی سنوات ارفاقی اخذ گردد.

۳- آن دسته از مشمولانی که در سنوات مجاز تحصیلی (سنوات اولیه+ ارفاقی) موفق به فراغت از تحصیل نشوند، صرفاً در صورت داشتن پیشرفت تحصیلی در سنوات ارفاقی و امکان فراغت از تحصیل طی نیمسال اول مهلت معرفی، با درخواست دانشگاه و ثبت آن در دفتر پلیس+۱۰، صدور مجوز ادامه تحصیل در مهلت معرفی بدون لحاظ غیبت به مدت یک ترم برای آنان فراهم خواهد شد. ضمناً این مجوز از طریق دفاتر بصورت هوشمند صادر می گردد. بدیهی است در صورت عدم معرفی مشمول در مهلت قانونی (یک ساله معرفی)، وی وارد غیبت خواهد شد. (پیوست شماره ۷)

تبصره ۱: دانشجویان مقطع کارشناسی که سنوات اولیه تحصیلی را به اتمام رسانده و واجد شرایط اخذ سنوات ارفاقی نمی باشند، چنانچه با صدور مجوز یک ترم در مهلت معرفی بتوانند مدرک معادل مقطع پایین تر (معادل کاردانی) را اخذ نمایند، در این صورت صدور مجوز ادامه تحصیل در قالب ترم اول مهلت معرفی بلامانع خواهد بود.

تبصره ۲: با توجه به استقرار کامل سامانه سنوات ارفاقی دانشجویان و تکمیل ضوابط سنوات ارفاقی و مهلت معرفی، از این پس دانشجویانی که سنوات ارفاقی را سپری نموده و در مهلت معرفی نیز فارغ التحصیل نگردیده اند، بایستی نسبت به تعیین تکلیف وضعیت خدمتی خود اقدام نمایند. فلذا صدور مجوز ادامه تحصیل با لحاظ غیبت توسط رده های وظیفه عمومی مغایر قانون و ضوابط اجرایی بوده و ممنوع می باشد.

۴- برابر ماده (۱۳) آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی، فارغ التحصیل شدن در مهلت یکساله معرفی، مجوزی برای صدور معافیت تحصیلی در مقطع بالاتر نخواهد بود. بنابراین چنانچه دانشجو در مهلت یکساله معرفی فارغ التحصیل شود، حق ادامه تحصیل در مقطع بالاتر را نداشته و تا پایان خدمت دوره ضرورت یا اخذ معافیت دائم شرایط برخوردار از معافیت تحصیلی را نخواهد داشت.

۵- دانشگاه موظف است پیوستگی تحصیلی و سنوات مجاز تحصیلی دانشجویان مشمول را در طول مدت تحصیل کنترل نموده و در صورتی که مشمول بیش از ۶ ماه بصورت غیر موجه با دانشگاه قطع ارتباط داشت ترک تحصیل تلقی و مراتب را حداکثر ظرف مدت ۳ ماه از تاریخ وقوع به معاونت وظیفه عمومی شهرستان محل استقرار دانشگاه اعلام نماید.

۶- انتقال دانشجویان در دانشگاه ها با رعایت شرایط زیر بلامانع است:

الف- موافقت دانشگاه مبدأ و مقصد.

ب- سنوات تحصیلی دانشگاه مبدأ جزو سنوات تحصیلی دانشگاه مقصد محاسبه می گردد.



پ- انتقال دانشجو به دلیل انصراف از دانشگاه مبدأ نباشد.

ت- انتقال به واسطه قبولی در آزمون یا پذیرش مجدد نبوده باشد.

تبصره ۱: انتقال دانشجویان داخل کشور به دانشگاه های خارج از کشور ممنوع می باشد اما بالعکس آن با دارا بودن شرایط انتقال بلامانع است.

تبصره ۲: ثبت انتقال دانشجویی در دفاتر خدمات الکترونیک انتظامی پلیس +۱۰ امکان پذیر می باشد.

تبصره ۳: برابر ماده (۴) آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی، انتقال یا تغییر رشته دانشجو در مواردی که نیاز به انصراف و آزمون مجدد نمی باشد، در صورتی مشمول معافیت تحصیلی خواهد بود که از حداکثر سنوات مجاز تحصیلی تجاوز ننماید.

۷- داوطلبانی که جزء پذیرفته شدگان در یک آزمون (بصورت تکمیل ظرفیت در آزمون همان سال پذیرش در دانشگاه اول)، در هر یک از رشته های تحصیلی نیمه متمرکز قرار گرفته اند، چنانچه شرایط انتقال و تغییر رشته یا تغییر مقطع برابر مقررات آموزشی وجود داشته و مراتب مورد تأیید دانشگاه مربوط قرار گیرد، در این صورت نیاز به انصراف نبوده و با ابطال معافیت تحصیلی اولیه، صدور معافیت تحصیلی دانشگاه جدید (رشته نیمه متمرکز یا تکمیل ظرفیت) با احتساب سنوات تحصیلی طی شده قبلی بلامانع است.

۸- دانشگاه موظف است پس از فراغت، انصراف، ترک تحصیل و یا اخراج دانشجو، مراتب را با تکمیل برگ «اعلام آخرین وضعیت تحصیلی دانشجویان» حداکثر ظرف مدت سه ماه به معاونت وظیفه عمومی شهرستان محل تحصیل ارسال نماید. (پیوست شماره ۵)

تبصره: تا اطلاع ثانوی و برقراری ارتباط الکترونیکی با دانشگاهها، معاونت وظیفه عمومی شهرستان محل استقرار دانشگاه یا حسب مورد محل سکونت موظف است در اسرع وقت نسبت به ثبت اتمام معافیت تحصیلی در سامانه وظیفه عمومی اقدام نماید. ۹- اولین تاریخ اعلام شده توسط دانشگاه ها در برگه اعلام آخرین وضعیت دانشجویان ملاک عمل برای رسیدگی بوده و وظیفه عمومی مجاز به ثبت و تغییر تاریخ اعلامی جدید نمی باشد، مگر با ارائه مستندات و مدارک معتبر که پس از تأیید شخص معاون وظیفه عمومی استان، صرفاً قبل از اعزام به خدمت قابل بررسی خواهد بود. در این صورت مراتب از طریق اتوماسیون اداری جهت بررسی و انجام اقدامات بعدی به معاونت مشمولان سازمان وظیفه عمومی اعلام گردد.

تبصره: مستندات و مدارک معتبر شامل استعلام محرمانه از دانشگاه، برگه های انتخاب واحد، کارنامه و یا ریز نمرات تحصیلی، سوابق مکاتباتی درخواست های مرخصی تحصیلی که به تأیید شورای دانشگاه رسیده و کلیه مدارک مستند دیگر.



- ۱۰- برابر ماده (۳) آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی، دانشجویانی که دانشگاه محل تحصیل آنها منحل شود به شرطی که غایب شناخته نشوند، در صورت پذیرش در سایر دانشگاه ها (بر اساس مقررات وزارتخانه های علوم و بهداشت) مدت تحصیل سپری شده جزو سنوات مجاز معافیت تحصیلی آنان محسوب نخواهد شد.
- ۱۱- دانشگاه ها، مجاز به ثبت نام از سربازان و طیفه شاغل به خدمت نمی باشند و در صورت پذیرش آنان همزمان با خدمت، اشتغال به تحصیل در دانشگاه ملغی و با متصدیان مربوط در دانشگاه برابر مقررات برخورد می گردد. ضمناً کلیه تبعات ناشی از آن متوجه دانشگاه مربوط و مشمول خواهد بود.
- ۱۲- دانشجویان انصرافی، اخراجی یا ترک تحصیل، با درخواست دانشگاه مربوطه و تصویب کمیسیون موارد خاص مرکزی یا استانی، با شرایط زیر می توانند اعاده به تحصیل نمایند:
- الف- از تاریخ انصراف، اخراج یا ترک تحصیل آنها بیش از یکسال سپری نشده باشد.
- ب- در سنوات اولیه موضوع تبصره (۱) ماده (۳۳) قانون انصراف، اخراج یا ترک تحصیل داده باشند.
- ت- به خدمت اعزام نشده باشند.
- ث- امکان فراغت در سقف مجاز سنوات تحصیلی موضوع ماده (۳۳) قانون (سنوات اولیه + ارفاقی) وجود داشته باشد.
- تبصره ۱: اعاده به تحصیل دانشجویان انصرافی، جزو یک بار انصراف محسوب نمی گردد.
- تبصره ۲: دانشجویانی که پس از ثبت اتمام معافیت تحصیلی (انصراف / ترک تحصیل یا اخراج)، درخواست معافیت پزشکی می دهند، در صورت عدم اخذ معافیت دائم، با لحاظ سایر شرایط اعاده به تحصیل فوق الذکر، احیای معافیت تحصیلی برای آنان بلامانع خواهد بود.
- تبصره ۳: دانشجویان اخراجی در صورت عدم بازگشت به تحصیل حداکثر ظرف مدت یک سال، امکان استفاده از معافیت تحصیلی را ندارند.
- ۱۳- طبق ماده (۷) آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی، معافیت تحصیلی دانشجویان انصرافی در صورتی که تا یک سال پس از تاریخ انصراف، در مقطع یا رشته یا دانشگاه جدید یا یک حوزه علمیه پذیرفته شوند، در طول مدت تحصیل در مقاطع دانشگاهی مشروط به اینکه انصراف در مدت سنوات اولیه تحصیلی موضوع تبصره (۱) ماده (۳۳) قانون صورت گرفته باشد، فقط یک بار قابل تمدید است که در این صورت مدت تحصیل قبلی جزو سنوات تحصیلی جدید محسوب نخواهد شد.
- ۱۴- تحصیل همزمان مشمولان دارای معافیت تحصیلی به شرط موافقت وزارتین علوم یا بهداشت در دو رشته یا دو دانشگاه، در مدت سنوات تحصیل قید شده در معافیت تحصیلی صادر شده، با شرایط زیر بلامانع است.



الف- دانشگاه اولیه داشتن اعتبار معافیت تحصیلی دانشجو را به دانشگاه ثانویه اعلام نماید.

ب- دانشگاه دوم با نامه اشتغال به تحصیل دانشجو که از سوی دانشگاه اولیه صادر شده اقدام به ثبت نام وی نماید.

ب- در صورت فراغت، اخراج، انصراف و ترک تحصیل از دانشگاه یا رشته اول (رشته دارای معافیت تحصیلی)، دانشجو مجاز به ادامه تحصیل در دانشگاه یا رشته دوم نمی باشد.

تبصره ۱: ثبت نام دانشجو در هر نیم سال تحصیلی در دانشگاه دوم منوط به ارائه گواهی اشتغال به تحصیل از دانشگاه اول می باشد.

تبصره ۲: دانشگاه اولیه موظف است در صورت هر گونه تغییر در وضعیت دانشجو (فراغت، اخراج، انصراف یا ترک تحصیل) مراتب را حداکثر ظرف مدت سه ماه به دانشگاه دوم و همچنین معاونت وظیفه عمومی شهرستان مربوط اعلام نماید.

#### بخش چهارم- معافیت تحصیلی دانشجویی خارج از کشور:

۱- معافیت تحصیلی برای دانشجویان خارج از کشور حسب مورد با درخواست وزارتخانه های علوم یا بهداشت بوده و توسط

سازمان وظیفه عمومی صادر می گردد. فرم درخواست معافیت تحصیلی خارج از کشور پیوست می باشد. (پیوست شماره ۱۳)

۲- برابر ماده (۳۶) قانون، مشمولین دارای مدرک کارشناسی و بالاتر و معادل آن در حوزه های علمیه علاقمند به تحصیل در خارج از کشور در صورتی که از نظر مقررات وظیفه عمومی و وزارتخانه های علوم و بهداشت، حائز شرایط ادامه تحصیل در خارج از کشور باشند و دانشگاه ها و رشته های آنها مورد تأیید وزارتخانه های فوق باشد، می توانند با سپردن تضمین های لازم با استفاده از مقررات این بخش برای تحصیل به خارج از کشور مسافرت نمایند.

۳- ایرانیان مقیم خارج از کشور و فرزندان مأمورین ثابت دولت جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور و همچنین کسانی که قانوناً تحت کفالت یا ولایت قانونی آنها هستند، چنانچه ظرف یک سال پس از اخذ مدرک دیپلم یا پیش دانشگاهی در خارج از کشور، در یکی از دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی خارج از کشور مورد تأیید وزارتخانه های علوم یا بهداشت پذیرفته شوند، با اعلام وزارتخانه های یادشده، از معافیت تحصیلی جهت ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر با رعایت مفاد ماده (۳۳) قانون برخوردار خواهند شد.

۴- فرزندان مأمورین ثابت دولت در خارج از کشور و همچنین کسانی که قانوناً تحت کفالت و یا ولایت قانونی آنها قرار دارند، چنانچه در سن مشمولیت و پس از اخذ دیپلم یا بالاتر به تبع مأموریت والدین و با تأیید وزارت امور خارجه از کشور خارج و ظرف یک سال پس از خروج از کشور، در یکی از دانشگاه های مورد تأیید وزارتخانه های علوم یا بهداشت در کشور محل